Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Muistio

13.9.2024

EU/446/2024
EU/446/2024-MMM-30

Asiantuntijalausunto MMM: Maa- ja metsätalousvaliokunta 13.9.2024 klo 9.00, E 46/2024 vp

Maatalousneuvos Ahti Hirvonen

EU:n laajentuminen on toteutuessaan merkittävä muutos maatalous- elintarvikesektoreille. Erityisesti Ukrainan maatalousmaan laajuus vaatii huolellisen yhteensovittamisen EU:n pitkälti pinta-alaan pohjautuvan yhteisen maatalouspolitiikan kanssa. Komission alkuvuodesta 2025 valmistuva sektorikohtainen laajentumisen arviointi mahdollisine politiikkasuosituksineen on merkittävä vaihe laajentumisprosessissa.

Liittymistä valmistelevia välineitä tulee käyttää tehokkaasti laajentumisen edellytysten kehittämiseksi ja nopeuttamiseksi hakijamaissa. EU:n tulee näyttää hakijamaille selvä suunta jäsenyyden vaatimuksista ja niiden toteuttamisesta kunkin politiikka-alueen kohdalla.

Monille hakijamaille on yhteistä yhteiskunnan maatalousvaltaisuus ja maaseutualueiden suuri osuus alueista. Maatalous- ja maaseutupolitiikkaa sekä biotaloutta koskevilla EU:n linjauksilla on siten suuri painoarvo hakijamaille jo jäsenyyteen valmistautumisessa.

Toisaalta hakijamaiden välillä ja sisällä on suuriakin eroja, mikä edellyttää erityisen huolellista harkintaa tehtävissä linjauksissa. Esimerkiksi suorien tukien järjestelmän soveltaminen sellaisenaan ei ole tarkoituksenmukaista suurimmissa tuotantoyksiköissä. Esimerkiksi Ukrainassa 75% peltoalasta on yli 1000 hehtaarien tuotantoyksiköissä. Vaiheittainen lähentyminen tai enimmäisrajoitusten soveltaminen voivat olla tarpeellisia uusien jäsenten integroimisessa EU:n yhteiseen politiikkaan.

Maaseudun kehittämisessä on useita toimenpidealueita, jotka ovat hyödyllisiä hakijamaille. Maaseudun kehittämisen tulisikin olla merkittävässä osassa liittymiseen valmistautumisessa ja integroitumisessa unioniin. Rakennetuilla voi olla merkittävä rooli maatalouden modernisoimisessa.

On tärkeä pitää huolta siitä, että EU:n perussopimuksen mukaiset tavoitteet kannattavasta ruoantuotannosta kaikkialla EU:ssa toteutuvat myös laajentuvassa unionissa.

Laajentumisen vaikutukset EU:n sisämarkkinoihin tulevat olemaan merkittäviä maataloustuotteiden osalta. Erityisesti Ukrainan liittymistä koskevissa neuvotteluissa tulee arvioitavaksi, että tarvitaanko sisämarkkinoihin integroitumiseksi esimerkiksi vaiheittaisia järjestelyjä hallitsemattomien markkinavaikutusten välttämiseksi. On tärkeää, että Ukraina pystyy jatkamaan maataloustuotteiden vientiä kolmansiin maihin mahdollisimman häiriöttömästi ja tehokkaasti jäsenyyteen valmistauduttaessa kuten myös EU-jäsenyyden toteutuessa.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Maa- ja metsätalousministeriö				
PL 30 00023 Valtioneuvosto	Hallituskatu 3 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.mmm@gov.fi